

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๗๓ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ เล่มที่ ๑๐

บทบรรณาธิการ

คำถาม ภาระจำยอมได้มาโดยอายุความ ผู้ได้มาจะยื่นคำร้องขอให้ที่ดินตกอยู่ในภาระจำยอมโดยทำเป็นคำร้องขอฝ่ายเดียวเป็นคดีไม่มีข้อพิพาทได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๕๕/๒๕๖๓ ผู้ร้องฎีกาท่านองว่า ผู้ร้องได้ใช้ที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๗๐๖๑ ตำบลบางหัว อำเภอบางเสาธง กรุงเทพมหานคร เป็นทางเข้าออกสู่ถนนเทอดไทซึ่งเป็นทางสาธารณะเป็นเวลากว่า ๒๐ ปี โดยเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๗๐๖๑ มิได้โต้แย้งสิทธิของผู้ร้อง จึงทำเป็นคำร้องขอฝ่ายเดียวเป็นคดีไม่มีข้อพิพาทได้ และเป็นการดำเนินการเพื่อยุติเหตุเบียดเบียนสิทธิในที่ดินโดยประการอื่นนอกจากนิติกรรมตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๗๔ นั้น

ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า เห็นว่า บุคคลใดจะยื่นคำร้องขอต่อศาลโดยทำเป็นคำร้องขอฝ่ายเดียว เป็นคดีไม่มีข้อพิพาทตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ และมาตรา ๑๔๔ (๑) ได้นั้น จะต้องเป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ แต่กรณีตามคำร้องขอของผู้ร้องที่ขอให้ศาลมีคำสั่งว่าที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๗๐๖๑ ตำบลบางหัว อำเภอบางเสาธง กรุงเทพมหานคร ตกเป็นภาระจำยอมแก่ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๗๑๔๐ ตำบลบางหัว อำเภอบางเสาธง กรุงเทพมหานคร ของผู้ร้องนั้น ไม่มีกฎหมายใดสนับสนุนให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอฝ่ายเดียวเป็นคดีไม่มีข้อพิพาทเพื่อให้ศาลมีคำสั่งดังที่ผู้ร้องกระทำในคดีนี้ได้และหากมีผู้โต้แย้งสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ร้องเกี่ยวกับที่ดินดังกล่าวประการใด ผู้ร้องก็ชอบที่จะเสนอคดีของตนต่อศาลส่วนแพ่งที่มีเขตอำนาจได้ โดยเป็นโจทก์ยื่นฟ้องผู้นั้นเป็นจำเลยอย่างคดีที่มีข้อพิพาท ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๕ ส่วนที่ประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา ๗๔ บัญญัติว่า "การขอยุติเหตุเบียดเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินซึ่งได้มาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๔๒ หรือโดยประการอื่นนอกจากนิติกรรมสำหรับที่ดินมีโฉนดที่ดินแล้ว ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง" และกฎกระทรวงฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ นั้น เป็นกรณีที่กฎหมายบัญญัติถึงวิธีการยุติเหตุเบียดเบียนการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดิน มิใช่ภาระจำยอม จึงมิใช่ข้อกฎหมายที่

สนับสนุนให้ผู้ร้องยื่นคำร้องขอฝ่ายเดียวเป็นคดีไม่มีข้อพิพาทได้ ที่ศาลล่างทั้งสองยกคำร้องขอของผู้ร้องมานั้น ชอบแล้ว

คำถาม โจทก์ซึ่งเป็นราษฎร มิได้เป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจขอให้ศาลออกหมายค้นหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๘๖๔/๒๕๖๒

คดีสืบเนื่องมาจากโจทก์ฟ้องว่า จำเลยกระทำความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ลักทรัพย์ ยักยอก หมิ่นประมาท บุกรุก ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๙ วรรคสอง, ๓๒๖, ๓๓๔, ๓๕๒, ๓๕๘, ๓๕๙ (๔), ๓๖๒ และขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าเสียหาย ๓๘,๙๖๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์

ศาลชั้นต้นได้สอบสวนมูลฟ้องแล้วเห็นว่า คดีไม่มีมูล พิพากษายกฟ้อง และไม่รับฟ้องคดีส่วนแบ่งไว้พิจารณา

โจทก์อุทธรณ์

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์

โจทก์ยื่นคำร้องขอขยายระยะเวลายื่นฎีกาหลายครั้ง ครั้งสุดท้ายศาลชั้นต้นอนุญาตให้ขยายระยะเวลาถึงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ต่อมาวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โจทก์ยื่นคำร้องขอให้ศาลชั้นต้นออกหมายค้นเพื่อนำไปค้นหาพยานหลักฐานมาประกอบฎีกาของโจทก์

ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่า พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลที่จะมีอำนาจขอยกหมายค้นได้จะต้องเป็นพนักงานผู้มีอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อโจทก์มิได้เป็นเจ้าพนักงาน จึงไม่มีอำนาจขอให้ศาลออกหมายค้น จึงไม่อนุญาต ยกคำร้องโจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษายืน โจทก์ฎีกาว่า โจทก์มีอำนาจยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายค้นได้นั้น

เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๙ (๑) บัญญัติถึงเหตุที่ศาลจะออกหมายค้นไว้ว่า เพื่อพบและยึดสิ่งของซึ่งจะเป็นพยานหลักฐานประกอบการสอบสวนได้สอบสวนมูลฟ้องหรือพิจารณา ดังนั้นในกรณีนี้ราษฎรเป็นโจทก์ฟ้องคดีอาญาต่อศาลเอง

และคดีดังกล่าวมีการไต่สวนมูลฟ้อง หากราษฎรผู้เป็นโจทก์มีความจำเป็นต้องการค้นหา
สิ่งของซึ่งอยู่ในความครอบครองของผู้อื่นเพื่อจะนำมาเป็นพยานหลักฐานประกอบการ
ไต่สวนมูลฟ้องคดีของตนก็ชอบที่จะยื่นคำร้องขอให้ศาลออกหมายค้นเพื่อพบและยึด
สิ่งของดังกล่าวตามบทบัญญัติข้างต้นได้ หากใช้เป็นอำนาจของพนักงานฝ่ายปกครองหรือ
ตำรวจโดยเฉพาะที่จะร้องขอให้ศาลออกหมายค้นตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๔ วรรคสอง ที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค ๔
วินิจฉัยว่า โจทก์ไม่ใช่เจ้าพนักงาน จึงไม่มีอำนาจยื่นคำร้องขอออกหมายค้นนั้น ศาลฎีกา
ไม่เห็นพ้องด้วย อย่างไรก็ตาม การออกหมายค้นเป็นอำนาจโดยเฉพาะของผู้พิพากษา
ศาลชั้นต้น แต่เมื่อสำนวนขึ้นมาสู่การพิจารณาของศาลฎีกาแล้ว จึงเห็นสมควรวินิจฉัยไป
โดยไม่ต้องย้อนสำนวน เห็นว่า เมื่อโจทก์เป็นผู้ฟ้องคดีต่อศาล โจทก์จึงมีหน้าที่ต้องนำ
พยานหลักฐานมานำสืบต่อศาลและพยานหลักฐานที่จะสามารถรับฟังได้นั้นจะต้องเป็น
พยานหลักฐานซึ่งน่าจะพิสูจน์ได้ว่าจำเลยมีผิดหรือบริสุทธิ์และเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาจากการ
นำสืบโดยชอบด้วยกฎหมายตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
มาตรา ๒๒๖ เมื่อคดีนี้ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องจนเสร็จสิ้นและมีคำพิพากษาแล้ว
โจทก์อุทธรณ์คดีต่อมาจนกระทั่งศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์ การที่
โจทก์เพิ่งมาขอให้ศาลชั้นต้นออกหมายค้นเพื่อนำไปค้นหาพยานหลักฐานในระหว่างที่โจทก์
ได้รับอนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นฎีกาเช่นนี้ จึงล่วงพ้นกำหนดเวลาที่จะนำพยาน
หลักฐานอื่นมาแสดงต่อศาลแล้ว แม้โจทก์จะอ้างว่าต้องการนำพยานหลักฐานดังกล่าว
มาประกอบฎีกาของโจทก์ก็ตาม แต่เมื่อโจทก์มิได้อ้างอิงพยานวัตถุที่ต้องการให้ศาลออก
หมายค้นไว้เป็นพยานหลักฐานในบัญชีระบุพยานตั้งแต่แรกหรือยื่นคำร้องขอระบุ
พยานเพิ่มเติมต่อศาลแต่อย่างใด ดังนั้นพยานวัตถุที่โจทก์ต้องการให้ศาลออก
หมายค้นนั้น จึงไม่อาจรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความอาญา มาตรา ๒๒๔/๑ วรรคท้าย ทั้งคดียังปรากฏอีกว่าโจทก์ไม่ได้ยื่นฎีกาภายใน
กำหนดเวลาที่ศาลชั้นต้นอนุญาตให้โจทก์ฎีกาแต่อย่างใด กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะออกหมายค้น
ตามที่โจทก์ขอ ที่ศาลล่างทั้งสองมีคำสั่งให้ยกคำร้องขอออกหมายค้นของโจทก์นั้น
ศาลฎีกาเห็นพ้องด้วยในผล ฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น"

คำถาม คดีแพ่ง คำฟ้องของโจทก์ไม่ปรากฏว่ามีบุคคลใดเป็นผู้เรียงและพิมพ์ แต่ปรากฏว่านายความที่โจทก์แต่งตั้งได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้เรียงและพิมพ์ในคำแถลงขอส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องและมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาจนถึงศาลฎีกาแล้ว ดังนั้น การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลที่ดำเนินมาเสียไปหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๔๔๓/๒๕๖๓ เห็นว่า แม้คำฟ้องของโจทก์จะไม่มีข้อความว่า ผู้เรียงพิมพ์และลายมือชื่อของผู้เรียงพิมพ์ เป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๗ (๕) ซึ่งศาลมีอำนาจสั่งให้คืนหรือแก้ไขคำฟ้องได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ วรรคสอง ก็ตาม แต่ศาลชั้นต้นมิได้มีคำสั่งดังกล่าวและคดีนี้ก็ได้อำนาจดำเนินการพิจารณาจนเสร็จสิ้นถึงศาลฎีกาแล้ว ตามสำนวนปรากฏว่าโจทก์ได้แต่งตั้งให้ ด. เป็นนายความวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ และในสำนวน ด. ได้ลงลายมือชื่อเป็นผู้เรียงและพิมพ์ในคำแถลงขอส่งหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ คดีจึงพอที่จะฟังได้ว่า ด. เป็นผู้เรียงและพิมพ์คำฟ้อง ซึ่งมีอำนาจกระทำได้ คดีจึงไม่จำเป็นต้องคืนคำฟ้องให้โจทก์ไปทำใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติม การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลที่ดำเนินมาทั้งหมดจึงไม่เสียไป ปัญหานี้เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จำเลยมิได้ยกขึ้นว่ามาแล้วโดยชอบในศาลล่างทั้งสอง จำเลยก็มีสิทธิยกขึ้นอ้างในชั้นฎีกาได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๕ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๒๕๒

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์

บรรณาธิการ